

РОЛЬ І МІСЦЕ ЛІТЕРАТУРИ В ЖИТТІ НАЦІЇ. РОЗВИТОК ЛІТЕРАТУРИ. ТВОРЧА ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ МИТЦЯ

ОСНОВНИЙ ЗАКОН ЖИТТЯ — ЙОГО ПОСТІЙНИЙ РОЗВИТОК. ЦЕЙ ЗАКОН СПОСТЕРІГАЄМО І В ЛІТЕРАТУРІ. У РІЗНІ ІСТОРИЧНІ ЕПОХИ ЇЇ СТАН ПОСТІЙНО ЗМІНЮВАВСЯ, ВОНА МАЛА ЗДОБУТКИ І ВТРАТИ. ЦЕЙ РОЗВИТОК НАЗВАЛИ ЛІТЕРАТУРНИМ ПРОЦЕСОМ.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС — РІЗНОМАНІТНЕ ІСТОРИКО-МИСТЕЦЬКЕ ЯВИЩЕ, ЯКЕ ХАРАКТЕРИЗУЄТЬСЯ ЗМІНАМИ У СТИЛЯХ І НАПРЯМАХ ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ, У ВИРАЖАЛЬНО-ЗОБРАЖУВАЛЬНІЙ СИСТЕМІ ХУДОЖНІХ ЗАСОБІВ, У ТЕМАТИЧНІЙ І ЖАНРОВІЙ СВОЄРІДНОСТІ ТВОРІВ ТОЩО.

ЯК ВИ ВВАЖАЄТЕ, ЩО САМЕ ВПЛИВАЄ НА ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС?

НА РОЗВИТОК ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ ВПЛИВАЮТЬ ЧИННИКИ:

Зовнішні

Розвиток суспільства, культури та мистецтва, стан розвитку людської свідомості, філософської думки, релігії, історична ситуація, вплив фольклору

Внутрішні

Закони художньої літератури, розуміння краси у певну добу, перебіг літературного життя, розвиток і взаємодія родів і жанрів, традиції та новаторство митців

ЛІТЕРАТУРА ІСНУВАЛА ЗАВЖДИ З ТОГО МОМЕНТУ, КОЛИ БУЛА ЗАСНОВАНА МОВА. ІСТОРИКО- ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС ПОДІЛЯЄТЬСЯ НА:

- давню літературу (XI–XV ст.);
- стару літературу (XVI–XVIII ст.);
- нову літературу (XIX — поч. XX ст.):
  - а) перших десятиліть XIX ст.;
  - б) 40–60-х років;
  - в) початку 70–90-х років;
  - г) кінця XIX — початку XX ст.;
- новітню (XX ст.);
- сучасну (теперішній час)

ВИКОНАЙТЕ ЗАВДАННЯ

ЩО СПІЛЬНОГО МІЖ УРИВКАМИ?

ЩО ВІДРІЗНЯЄТЬСЯ?

ЯК ВИ ВВАЖАЄТЕ, У ЯКИЙ ЧАС ВОНИ БУЛИ НАПИСАНІ?

ЩО ВАМ ДОПОМОГЛО ЗОРІЄНТУВАТИСЯ У ЧАСІ НАПИСАННЯ ЦИХ ТВОРІВ?

ПРО ЩО ЦЕ СВІДЧИТЬ?

А ЩО ВИ МОЖЕТЕ СКАЗАТИ ПРО ЛЮДЕЙ, ЯКІ ЦЕ НАПИСАЛИ?

КИМ, НА ВАШУ ДУМКУ, Є МИТЦІ?

- **Прочитайте уривки з літературних творів:**

- На вигляд він був таким: середній на зріст, ні надто високий, ні надто малий, з густими бровами, з голубими очима, з рівним носом. Був хоробрий і спритний, як барс. Серед своїх дружинників відрізнявся завжди чистою білою сорочкою та локоном довгого волосся на виголеній голові, що означало знатність роду. В одному вусі висіла в нього золота сережка, прикрашена двома перлинами з рубіном, вставленим між ними.
- («Повість минулих літ»)
- Старшим боярином був з города парубок, свитник Василь. Хлопець гарний, русявий, чисто підголений; чуб чепурний, уси козацькі, очі веселенькі, як зірочки; на виду рум'яний, моторний, звичайний; жупан на ньому синій і китаєва юпка, поясом з аглицької каламайки підперезаний, у тяжинових штанях, чоботи добрі, шапові, з підковами.
- (Г.Квітка-Основ'яненко «Маруся»)
- Попереду йшов високий чорнявий хлопець із пірсингом у правій брові. Дев'ятнадцятирічний Лука – Люк – був одягнений у темні шорти й чорну футболку. Він злегка кивав у такт першому треку улюбленого плейлиста – Guns 'n Roses – “Welcome to the Jungle”, що лунав із одного навушника у вусі. Другий висів на шиї...
- (А.Нікуліна «Згряя»)

ТВОРЧА ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ МИТЦЯ

- Митець — той, хто пише художні твори. Особа, для якої літературна діяльність є професією. Кожний письменник уважно вивчає навколишню дійсність, події, людей, стосунки між ними, різні явища природи. Все побачене й почуте він обдумує й визначає, що добре, корисне, що погане, шкідливе, а також, що важливе, характерне, що другорядне, випадкове. У своїх творах письменник зображує важливі, характерні події, явища, риси вдачі людей, змальовує словами художні образи. Проте митець не тільки зображує словами образи людей, подій, явищ, предметів, а й виражає своє ставлення до них.

ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ

- **Контекст** (від лат. *contextus* — сплетення, з'єднання) — система значень та понять, яка виражає незмірно більше, ніж безпосередній сенс слів, які її складають. Контекст визначає єдність смислового змісту та мовленнєвої форми, закінченість смислового забарвлення, виражає ставлення того, хто говорить, до того, про що говориться.
- **Аналіз художнього твору** — з'ясувати історію його написання, ідейно-тематичне спрямування, особливості жанру, композиції, сюжету, охарактеризувати образи. Розрізняють аналіз прозаїчного і поетичного творів.